Kőszeg, 1918. március hó 31.-én. 13. szám. XXXVIII. évfolyam.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 8 korona, postai szétküldéssel 8 korona
Egyes szám ára 16 fillér.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz cimzendők.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RONAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. szám.

Nyilttér sora 40 fillér
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban számitatnak.

Husvéti harangszó.

Ki vált meg bennünket a kínszenvedések nyomasztó terhétől, ki vezet ki minket a fájdalmak országából?

Csüggedten, félénken, bizalomvesztetten tekintenek körül a gyengeszivűek. Látják a keresztrefeszitett Igazságot, a vérboritott szegeket, miket a Szeretet meleg testébe vertek. Jajveszékelnek és zokognak. Könnyes szemmel néznek a Golgohára, hol szenvedett és meghalt az Igaz. Nincs többé vigasz: s hiszik, hogy mindig borus marad, örök a fájdalom, sohasem ér véget.

A nap homályba borult, a föld egyre reng, a csillagok zavartan keringnek égi pályájukon..

Levették a keresztfáról, a két lator mellől, tiszta gyolcsba göngyölték szent testét és a sziklaüregbe vájt sirboltba helyezték.

Az irástudók, papok követ hengeritettek a nyilás elé, lepecsételték és őröket állitottak a sirhoz. Marcona, vad római katonák, kiket nem lágyit a szent anya lemondó fájdalma, Magdolna emésztő bánata, fuldokló zokogása

Görcsösen szoritja Mária az Üdvözitő vérétől csepegő töviskoronáját. Fájdalmára nem ád irt semmi... semmi...

Igy néz a világ a töviskoszorura most is.

De mintha ma is a sir fölött ingó ciprusok és mirtuszok szelid lombjai azt suttognák:

Fel fog támadni, felkél halottaiból!

Tisztán azt suttogja a fűszál, azt mormogja a csermely, azt ragyogja az ujra kifénylő csillag.

A sir elé görditett nehéz kő nem akadályozhatta meg a feltámadást és mint ama régmult dicső reggelen most is fény fog áradozni az oszló borura.

A Szeretet erősebb a halálnál, az Igazságot nem zárhatja magába sir: feltámadnak, bármily mélyre temessék őket.

Szenvedéseinknek is van határa, a sötétséget világossá fogja felváltani, — erre gondoljunk, ebben bizzunk, ha ismét megkondulnak a husvéti harangok.

Ovodánk jubileuma.

Ez évben ünnepli a kisdedóvó alapitásának 50 éves évfordulóját.

Midőn e hir fülemet érte, életemnek sok kedves, nyájas, derült pillanata ujult, fel emlékezetemben: a boldog gyermekkor, melyre mindig szeretünk visszaemlékezni, elfelejteni soha. Gyermekéveimben még nem létezett kisdedóvó, de gyermekeim mind élvezték a kisdedóvónak előnyeit. Ha gyermekeimet oda kisértem, vagy pedig onnan haza vezettem, mind két ut sok élvezetet, lelki gyönyört szerzett. Mint a hegy forrásából bugyborékol folyton az üditő ital és felfrissiti petyhüdt testünket, épp ugy felviditotta az élet küzdelmeiben sokszor gyötört lelkemet a sok kérdés, beszéd, mely gyermekeimnek tiszta kebléből fakadt. Mindig tudott kedves kérdéseket intézni, nyájasat elmondani, mindig tudott örülni, ha elmondhatta, mit tanult a kisdedóvóban, mit játszott kis pajtásaival. S örömünk a legnagyobb fokát akkor érte el, ha a kisdedóvóban készitett kézimunkáját bemutathatta. Ugy-e igazat mondok? — E kézimunkát ma is őrzöm.

Sokszor meg-megálltam a kisdedóvó előtt figyelni, más gyermekek szintén sietnek-e az óvóba, hol a jó Melanie néni meleg szive várja. S jöttek a csöppségek párosával, hármasával, kis csoportokban a városnak minden részéből. Mily boldogság! Ezek még szeretik egymást: van bizalom egymáshoz; örülni tudnak egy darab cukron, az első csokor cseresznyének, a kis Jézuska még oly szerény ajándékának. Oh boldog gyermekkor, mily gyorsan multál el összes bájaddal, varázsoddal!

Majd betekintve a kisdedóvó multját tartalmazó jegyzőkönyvekbe láttam azon derék polgáraink, kik ekkor tevékeny részt vettek e város közügyének intézésében, irányitásában és kiknek fáradozásának, buzgalmának köszönhetjük, hogy városunknak egyik legszebb helyén áll 50 év óta egy kulturintézmény, a kisdedóvó, megelőzve ez alkotással sok nálunk gazdagabb várost. Ismét egyik bizonyitéka annak. Hogy van érzékünk a kulturához; városunk szellemi szinvonalának emeléséhez; városunknak fejlődéséhez, anélkül, hogy hivalkodóan kérkednénk. Mások, kik itt megfordulnak és kissé körülnéznek állitják ki rólunk e bizonyitványt, hogy egyéb törekvésünkkel kudarcot vallottunk, sem nem hibánk, sem nem mulasztásunk: egyesegyedül kárunk, melyet elturnünk kell. Ki oly szerencsés, hogy minden sikerül életében? E részbeni kudarc azonban nem fog elcsüggeszteni, sem utódainkat el ne riassza e város érdekében teendő további önzetlen, hasznos munkálkodástól.

Mi megtesszük kötelességünket e város iránt!

S midőn a jegyzőkönyveknek áttekintését bevégeztem, önkéntelenül elmémbe tolult ama gondolat: gyermekeinkben, utódainkban lesz-e azon becsvágy, e szép, fényes multu városnak közügyeit előmozditani, a várost hüen, önzetlenül szolgálni? Egész bennsőm azt sugallja: igen. Mert példákat látnak szemeik, mit alkottak az öreg, az édes apák. E példák kell, hogy serkentsék a további munkálkodásra. Nem lehet meg-

Tárca.

Feltámadás.

Feltámadás! Te isteni szent törvény!
Melyet jóság, kegyelem alkotott
Vigaszunkra; oh mely hiven betölté
Midőn a Megváltó feltámadott.
— Egy hatalmas, egy égi zengő szóra
Sirját elhagyva — ujéletre kelt;
Midőn eljött, midőn ütött az óra:
A jövendölés, az irás betelt.

Meghal, de nem maradhat lenn a sirba,
Rajt a halál diadalt nem arat.
Lefogja győzni — igy vala megirva —
Ám de tovább a földön nem marad.
De szent lelke itt lesz örökre vélünk,
Ez vezérel, ha csüggedünk ez biztat;
Megtanit rá, hogy kell a földön élnünk,
És megmutatja menybe — az utat.

Megmutatja, hol éltünk folytatása
Fenségesebb, tisztább s örök leszen;
Hol nem borulhat ránk a bűnnek árnya
S nem küzdünk — éltünk'féltve vészeken.
Hol — ha mindent, mi e földhöz kötött volt,
Mit ez adott, a testet itt hagyánk,
Ha leráztuk ezt a hitvány rögöt, port,
Egy szebb, egy dicsőbb élet vár reánk.

Oh Megváltó! Te égből küldött Jóság!
Ki feláldoztad értünk életed,
Általad tudtuk meg: mi a valóság.
Érette áldás, hála üdv neked!
Megmutattad s lelkünk azóta látja
— És benne örök megnyugvást talál —
Hogy nincsen a koporsónak fullánkja —
S diadalt nem vesz rajtunk a halál.

Tóthné-Munkácsy Eleonóra.

Husvét.

Reggel pedig asszonyok jövének a koporsóhoz melyben az Urnak teste pihent, hozva magukkal drága keneteket, hogy szokásos módon behintenék vele a holttestet.

Ám, a koporsót üresen találták, de vala ott két fényes öltözetü férfiu, kik igy szólának az asszonyokhoz: Miért keresitek ti a holtak között az élőt? Nincs itt az Ur, feltámadott!

És az asszonyok nagy örömmel siettek a tanitványokhoz, meg vinni a hirt: hogy az Ur feltámadott.

Hallva ezt a tanitványok, igy szóltak: Ha nincs ott, valóban feltámadott.

És azon a napon — feledve a szokásos köszöntést, — csak igy szóltak egymáshoz a találkozók: Feltámadott! Valóban feltámadott!

Feltámadott az Ur, és a rákövetkező napokon többször jelent meg az ő tanitványainak és hiveinek körében, s mindenkor igy szólitá, illetve igy köszönté őket: Békesség nektek! Béke veletek!

És eljövend most is a mi büneinkért kiszenvedett, de halottaiból feltámadott Üdvözitő, és igy köszönt reánk: Békesség nektek! Béke veletek!

És mi felelhetjük csüggedten: Urunk, eltávozott mitőlünk a békesség! A te soknyelvü néped ahelyett hogy szent törvényeidet — melyek az Atyához és Hozzád vezetők megtartaná, véres karddal ir törvényt és véres karddal parancsolja azt egymásra.

Te mondád Urunk, hogy jaj a gonosz törvényhozóknak. Nekik tudniok kell az igazságot és tudatlanságuk semmiképp'sem lehet mentségük.

Irnak pedig törvényeket véres kardokkal, és vetnek gyűlölségnek magvát — bőven, mely ha beérett, learattatják az ő hatalmuk alatt álló néppel.

állani, sem szunyadni, hanem folyton dolgozni. Magát a munka, az élet; a megállás, a halál. Mi, kik szinte sokat dolgoztunk, fáradoztunk szülővárosunk érdekében, épen ezen oknál fogva sokat tapasztaltunk, sokat tanultunk, egy okos tanácsot adhatunk gyermekeinknek, utódainknak. Soha semmi kínálkozó alkalmat el ne mulasszanak, és közügyekben kövessék az önzetlen értelmes férfiakat. A nagyobb erkölcs és értelem van hivatva a vezetésre. S bizzunk egyesegyedül a mi erőnkben, tehetségünkben. Ne várjuk, hogy mások cselekedjenek értünk. Ha én nem teszek szülővárosom érdekében, hogy várhatom el jogosan, hogy mások, kiknek nem áll oly közel e város, tegyenek érte?

Most pedig elmondom a kisdedóvó keletkezésének történetét.

1868 évi május hó 28 án Ege Miklós polgármester, Chernel Kálmán, Turcsányi Lajos, Ullman Sándor, Schneider Ferdinánd, Kultsár Alajos, báró Babarcy Antal, gróf Festetich Elek, Schey Fülöp, Sándor, Károly, Babest Lajos, báró Ebele, Wlasits, Bierbauer Mihály, Fábiánits Ignác, Kuzma Samu, Schneller Vilmos, Zanelli Károly, Czeke József, és ezeken kívül városunk számosan megjelent értelmessége elhatározta, hogy kisdedóvót alapít. Az alapításnak hatalmas lökést adott lovag Schey Fülöpnek azon ajánlata, hogy a felállitandó kisdedóvónak 10.000 forintot adományoz status kötvényekben, azonkívül a temető utcában egy házat s kertet, de kikötötte, hogy az intézet királynénk nevére „Elisabethinum"-nak neveztessék és ismerje el őt főalapitónak. Az egybegyültek az ajánlatot örömmel elfogadták és az intézet érdekében egyébb határozatokat hoztak. Így elrendelték a taggyüjtést. Első alapitó tagjaiként jelentkeztek, báró Babarcy Antal, Schey Sándor 100 frt., Schneller Vilmos 50 frttal. Azután a változatlan viszonyokra való tekintetből összeállitották az uj választmányt. Megválasztották elnökül Chernel Kálmánt, tiszteletbeli elnöknek Schey Fülöpöt és Ege Miklóst, a választmány tagjaiként a kath., evang., izr. felekezetek papjait, báró Babarcy Antal, Chernel Elek, Heider Viktor, Bierbauer Mihály, Czeke József, gróf Festetich Elek, Schey Sándor, Kuzma Samu, Mahortsich József, Genthon Ignác, Fábiánits Ignác, Torkos Ferenc, Ullman Sándor, Ebeling Pál, Tucentaller Lajos, Rosenbaum Károly, Schiefer György, Tipka Antal, Moszl Lajos, Plechsmidt János s Groszman Antal urakat. A választmány első feladatának tekintette az alapszabályoknak kidolgozását, azután az intézet számára ideiglenes helyiségnek megjelölését. Utóbbi némi nehézségekbe ütközött, mert nem találtak alkalmas helyet. Legalkalmasabbnak találták Riesner Jánosnak belvárosban levő emeleti házát, melynek három szobáját, konyháját a hozzátartozokkal évi 100 forintért kibérelték. Majd Rapos József „a kisdedóvó intézeteket Magyarországban terjesztő egyesület terjesztéjének, képezdéjének és példány alap növeldéjének igazgatója" (ez volt hivatali czime) javaslatára Khéli Herminát óvónőul alkalmazták évi 400 fr. fizetés, lakás és fűtés mellett. Az ajánlat szerint Kheli Hermina maga a szelidség, hűség, kitartás és szorgalom, mely szakismeretéhez járul. Utóbb Sopronba került.

Miután a kisdedóvó megnyitt és üdvös működését megkezdette, az egyletnek nagy gondját képezte az intézet számára végleges helyet szerezni, mert a választmány a főalapitó által felajánlott telket, bár épitési tervet készittetett már ei, — e célra felreeső helyénél fogva nem ismerte el alkalmasnak. Az egylet a főtéren levő Dall vagy Mersits házat kivánta megszerezni; utóbb, mivel e tulajdonosok telkűket el nem adták, a Kovács utcában levő Czeller Mérnyi, Hepner, vagy a Császár utcában a Kovács-féle házat. Az utolsó pillanatban azonban Bierbauer Mihály, Schiefer György, Tipka Antalnak mégis sikerült a Mersits-féle házat 5000 forintért az egylet számára megszerezni. A vétel érvényességére Bierbauer Mihály 22 drb. aranyat adott foglalóul (akkori idő szokása szerint a foglalót aranyban fizették) és kijelentette még, hogy ha az egylet nem volna képes a vételárt megfizetni, ő azt kamat nélkül előlegezi.

A választmány örömmel vette az urak fáradozásának eredményét tudomásul; nem ugy Schey Fülöp, ki Badenben kelt táviratában kijelentette, hogy eredeti épitési tervétől nem tér el. Schey Fülöpnek távirata megdöbbentette az egyletet. A legjobbat akarta, és ime! szándékával kudarcot vallott. Bizva az ügy igazságában, a tévesen informált Schey Fülöphöz ujabbi kérelemmel járultak, és kiemelve a végleges helynek előnyeit, a temető utcában levő telknek hátrányait, kérték javaslatuknak elfogadását. A választmánynak ezen elhatározása egyesegyedül Ege Miklósnak nem tetszett, ki lemondásával a személyére vonatkozó consequentiát le is vonta, azonban a jobban informált Schey Fülöp mégis csak beleegyezett, hogy a kisdedóvó a mostani helyén épitessék fel, melynek költségeit szinte fedezte. A téglát és követ a város adta hozzá, mely most is ellátja évi 6 öl tüzifával.

Mióta az intézet áll, érdemeket szerzett a már emlitett férfiakon kivül Dr. Waisbecker Antal, Zarka Sándor, ujabbi időben Róth Sándor az intézetnek 25 éven át volt gondnoka, Michaelis Izidor az egyletnek számos éven át való jegyzője, utóbb elnöke, városunknak egyik legtiszteletreméltóbb polgára. Most az intézet élén Dr. Lauringer János főorvos áll, ki városunk polgárainak soraiból kiemelkedő választmánynak támogatása mellett érdemes elődjeinek dicséretes példájától felbuzdulva, mindenben törekszik azoknak nyomdokába menni, és hogy az egylet az elébe tüzött célt: „képezett óvó vezetése mellett a gyermekeket testileg és lelkileg nevelni, veszélyektől megóvni, kártételektől visszatartani, rendre, tisztaságra szoktatni, az Isten, szülők és embertársaik szeretetének kiérdemlésére törekvőkké tenni és sikeres iskoláztatásra előkészíteni". — elérni

Sikeres iskoláztatásra előkészíteni? Nézzük ezt közelebbről.

Bizonyos, hogy a 17-ik században itt még tiszta magyar világ volt. E mellett bizonyit, hogy a városnak lakói tulnyomóan magyar családi nevet viseltek, mint Erdős, Árpád, Marthon, Balázs, Bálint, Kádas, Gazdagh, Héra, Csáki, Benők stb., egyes dülőkben még most is magyar jelzése, mint Gubahegy, Lajtár, Tamás, de már Köbül átvedlett „Kölbl"-é, Barát dülő Klausen-é, Nyulom Juli-vé stb. Mindez átváltozások azonban azt is igazolják, hogy a hajdani magyar világban fokozatosan tért hóditott a német szó, mely hóditás deákkorában érhette legnagyobb sikerét, midőn Zala és egyébb magyar vármegyékből a gyermekeket Kőszegre küldötték — német szóra.

S most milyen a helyzet?

Amint előbb fokozatosan tért hóditott a német szó, oly fokozatosan szorul ismét vissza és helyet enged a magyarnak, a magyar kulturának. Ez örvendetes eredményt köszönhetjük iskolánknak általában, a kisdedóvónak különösen, mert ezen intézet a gyermekeket már kisded korban hozzászoktatja a magyar szóhoz. A mindennapi megszokás uralja az embert. Sok ember csak azért nem használja a magyar szót, mivel nem szokta meg. De ha már kisded korban hozzá szokik a magyar szóhoz, azon öntudatra ébred, magyar vagyok, magyar az én buszkeségem, amint gyermekeim addig-addig szavaltak, mig egyszer csak azt mondották: ha magyarok vagyunk, magyar családi nevet is akarunk. Ime! a kisdedóvónak zajtalan, de annál bensőbb munkája.

Midőn tehát a kisdedóvó gyermekeinket előkészíti, a magyarságnak, a magyar kulturának is tesz hasznos és méltánylandó szolgálatot, anélkül, hogy akár erőszakot vagy akár más bántó eszközt alkalmazna. Mi pedig semmi mást nem akarunk, mint a magyarságot a régi jogaiba ültetni. Magyar világ volt itt régen, magyar világ legyen ismét Magyarországnak legnyugatibb részén, egy szélső magyar erőd nyugat felé. Nem vetjük meg az idegen kulturát, első sorban a németet, sőt ápoljuk, de mégis magyarok akarunk maradni, most inkább mint valaha. A háboru jobban igazolta létjogosultságunkat, mint akármiféle más argumentum.

A háboru után még nagyobb erőt kell kifejtenünk, ha elénkbe tüzött célt el akarjuk érni. Ma ugyan már felcsendül mindenütt a magyar szó — egy soká idegenben élt kőszegi származású, különben nagyon tiszteletreméltó holgy ismét visszaköltözött Bécsbe, mert itt túlsok magyar szót hallott, — deákokat sem küldenek ide német szóra, de még mindig sok a teendő.

Az értelmességhez, derék polgáraimkhoz fordulunk tehát azon kérelemmel, támogassuk a kisdedóvót különösen azért is, mivel circa 40 gyermeket ingyen vesz fel az egylet. Ezeknek a száma a hadi árvákkal még növekedni fog. Eszerint a támogatással nemcsak a magyar kulturának teszünk hasznos szolgálatott, hanem jótékonyságot is gyakorlunk. Utóbbi időben Waisbecker János gyarapitotta az egylet alaptőkéjét 2.000 kor. alapitvánnyal. Kövessék mások is példáját.

Szivből üdvözöljük a kisdedóvót 50 éves jubileuma alkalmából.

— a. j. —

De te feltámadott Igazság, akiben hiszünk, akiben bizunk, akiben üdvözülni óhajtunk, aki fejedelme vagy fejedelmeknek, birája biráknak, te parancsold vissza a kardot hüvelyébe — mint egykor Péteret — és parancsolj békét a megháborodott és vérrel ázott földre. Ertesd meg a törvényhozókkal, hogy aki a népet sanyargatja Téged sanyargat. Aki a népet bántja Hozzád engedetlen.

Jöjj feltámadott Igazság, hozzad a békét! A hosszu Nagypéntekre jöjjön egy hosszabb — örök — áldott Husvét!

Tóthné-Munkácsy Eleonóra.

Kellemes husvéti ünnepeket kiván lapunk előfizetőinek és olvasóinak a lap szerkesztősége és kiadóhivatala.

Helyi hirek.

Előléptetés. Stúr Iván e. é. önkéntes zászlós, Dr. Stúr Lajos ügyvéd harmadik katonafia, ki már huzamosb idő óta orosz fronton teljesit katonai szolgálatot, 1917 november elseji rangsorozattal hadnaggyá léptetett elő.

Városi közgyüles lesz április 4. én. Három hónap óta egybegyült közgyülési tárgyak kerülnek napirendre, — köztük az 1918. évi költségvetés uj tárgyalása is, továbbá a legközelebb várható részleges tisztujitás kijelölő bizottságának megválasztása, a hercegi erdő- és rétesere, összefüggésben az uj vásártérrel, a kegyuri jogok közül a plébános választás jogának átruházása a hitközségre, háborus segélyek stb.

Városi képviselők értekezlete lesz husvéthétfőn délelőtt 11 órakor a városházán. A polgármester azért hivta egybe, hogy a legközelebb betöltésre kerülő tisztviselői állások ügyében tájékoztassa a képviselőket. Ez nagyon kivánatos is. Már is észlelhető, hogy tájékozatlanságból eredő teljesen eltérő vélemények alakultak ki.

Az uj rőtfalvi plébános. Rőtfalva plébánosának herceg Eszterházy Miklós mint kegyur Dr. Maitz Ede pörgöléni plébánost, kiváló földinket mutatta be a megyéspüspöknek, minek folytán ezen stullumra már ki is nevezte és most a pörgöléni plébániára történt a pályázat kiirása, melynek szintén a herceg a kegyurra. Őszinte tisztelettel köszöntjük szeretett földinket és egy ideig volt káplánunkat a közeli szomszédságban és örömmel vettük annak a hirét, hogy uj fárájának hivei is nagyon megörültek a tudós és kiváló szivjóságu lelkipásztor kinevezésének, kit ünnepélyesen fogadni készülnek.

Vallásos estély a diakonissák javára. A helybeli ev. gyülekezet meghivására a szombathelyi evang. vallásos estélyeknek működevelő társasága az ev. felső leányiskola disztermében hétfőn vallásos estélyt rendezett. Az estén benső, közvetlen hangulat s művészi emelkedettség uralkodott. A szép számban megjelent közönség mindvégig nagy figyelemmel kisérte a nemes vallásos hangulatot felkeltő és igaz műélvezetet nyujtó számokat. Nagy Ferenc szombathelyi s. lelkész megható imát mondott, Dr. Tirtsch Gergely katonai lelkész-tanár nagyérdekü felelvasást a békéről, Balikó Lajos lelkész néhány költeményt igen hatásosan szavalt, László Miklósné, Károlyi Sándorné, Hasenauerné, Egan Mici, Weitzer Irma, Novák Kamila, Böske és Gizi, Fábian Gyula tanár és Katona József Szombathelyről gyönyörü zene- és énekelőadásokkal arattak nagy tetszést, szintugy a Hammer Gyula karnagy vezetése alatti leányiskolai karénekek. A tetszésszerinti belépődijakból közel 400 korona folyt be és azóta is 51 koronát küldöttek e nemes célra.

A felfüggesztett városi főjegyző elleni fegyelmi eljárás, bámulatos gyorsasággal már a legfelsőbb forumon, a belügyminiszteriumban is elintéztetett, — tehát jogerős. Mint előreláthető volt, jóváhagyták a hivatalvesztésre szóló fegyelmi itéletet, melyet csak annyiban változtattak meg, hogy a felmerült vizsgálati költségeket nem Gömbös Ernő, volt főjegyző, hanem a vármegye mint felügyelő hatóság, tartozik viselni. A főjegyzői állás ezek folytán most már tényleg megüresedett.

Halaleset. E hó 25.-én másfélévi hosszu és kinos betegségség után jobb létre szenderült özv. Eywek Károlyné szül. Kehrn Mária életének 64. évében, Kehrn Sándor néhai városi kéményseprőmester leánya. Halálát gyászolja két leánya: Erzsébet, ferj. Fellinger Károlyné, Karolina, valamint 5 unokája. Temetése szerdán volt nagyszámu közönség részvéte mellett.

A turista es szepitő egylet április hó 7.-én délelőtt ½12 órakor tartja ez évi közgyülését a városháza termében. Az évi jelentések, a folyó év költségvetése és két választmányi tagsági hely betöltése van napirenden.

Adomány az Óházi emlektoronyra. Pottyondy Béla szombathelyi kir. közjegyző, ki igen lelkes turista és gyakori látogatója városunknak, 200 kor. adományt küldött az Óházi ezredéves emlektorony ujraépitési alap javára és a polgármesterhez intézett levelében ama reményének ad kifejezést, hogy a háboru után ugy a vármegyének mint az országnak a természeti szépségek iránt érzékkel biró turistabarátok lehetővé fogják tenni a rombadölt szép emléknek ujraépitését. A polgármester megköszönte a szives jóindulatu sorokat és az adományt és biztositotta arról, hogy az emlékmüvek ujrafelépitése iránt a város megfelelő időben ugyanoly erős akarattal fog eljárni, mint a millennium idején, mikor azt annak emlékére megteremtette.

Adomány. Plechl István vendéglős katonai szolgálata aluli felmentése alkalmából 100 koronát adományozott a városi hadi rokkantak segélyalapja javára.

A sörgyari r. t. milliós uj vállalatta való átalakitása ellen, mint annak idején közöltük, a közgyülésen konkurrensül fellépett soproni gyár érdekeltjei pert inditottak. Mint felperesek Meszer Gyula a soproni gyár szombathelyi ügynöke, Seybold Karolina és özv. Ráner Sándorné szerepelnek. Csütörtökön tárgyalta a szombathelyi kir. törvényszék a közgyülési határozatok megsemmisitésére irányuló kereseteket, melyeket a kir. törvényszék mint alaptalanokat elutasitott. Minthogy a soproni sörgyár érthetően arra törekszik, hogy a köszegi sörgyár nagystylu üzemének megkezdhetését minél tovább akadályozza és ezen idő alatt saját gyártmányának biztositson talajt, igen valószinü, hogy az elutasitó itéletet megfelebbezni fogja. Csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy a részvényeseknek ezáltal okozott kárért felelősségre vonható-e azon néhány részvényes, kik igy mesterkélten szembeszállanak több ezer részvényes érdekével? —

A hadisegélyek kifizetése a városházán április hó 3.-án veszi kezdetét a kifüggesztett sorrend szerint.

Népszámlálást rendelt el a kormány, melyet április 16. és 20-ika közötti időben fognak az egész országban végrehajtani. A közellátás érdekében pontos adatok birtokába akar lenni a lakosság száma és az állatállmány felol.

A hadisegélyek felemelt járulékait a polgármester már jövő héten fizetetti ki a pénztár által. A novemberig visszamenőleg megjáró magasabb segélyösszegek mintegy 200,000 koronát tesznek ki.

A gazdasági bizottság és a városi tanács együttes ülést tartott csütörtökön és letárgyalta az 1918. évi költségvetésnek módositott tervezetét. Dacára annak, hogy az észlelt 10,000 kor. összeadási hiba és sok uj kiadási tétel került az uj javaslatba, a pótadó változatlanul 71%-ban állapittatott meg, amit az azóta beállott magasabb adóalap tett lehetővé.

Örökségosztoszkodás. Két testvér az örökség felosztása végett tanácskozott. A hagyaték az ősi lakóház és egy szép paripa. Azt mondja az öregebb: legyen tied a ház, mert nekem ugyis van, én megtartom a lovat. — Ohó, mondja a fiatalabb, ez nem igazságos. Fizess ki nekem még 1000 koronát, mert a ház értéke 4000 kor., de a ló-é 5000 kor. — Ilyen fura helyzetet teremt a nagy értékváltozás! —

A városi tüzifára óriási tuljegyzés történ. Egyelőre csak kb. 3000 méter áll rendelkezésre, amiből legalább egy harmadrész mint deputátfa levonandó. Előjegyzés 10,000 méterre történt. Tehát ötszörösen tuljegyezték. Ami azt jelenti, hogy mindenkinek csak egy ötödrésze az előjegyzett mennyiségnek jut. Ez nem igen megnyugtató. Ugy értesülünk azonban, hogy a polgármester a hercegi erdőknek ez évi vágásából is törekszik egy nagyobb mennyiséget megszerezni, a hercegi Pogány-erdőből is sikerült neki valamelyest a város lakósságanak biztositani, ami a helyzetet némileg enyhiti. Feltehető, hogy figyelemmel lesznek ez évben azokra a lakósokra, kikről köztudott, hogy máshol tüzelő anyagot beszerezni képtelenek és a nagy lakással biróknál sem fogják az összes szobák fűthetőségét számitásba venni, hogy a kisemberéknek annál több maradjon. Figyelembe veendőnek tartjuk még azokat is, kikről köztudott, hogy szénnel fűtenek s ilyet szerezni is tudnak. Persze, ha a város is szerezhetne szenet, az még jobban biztositaná a jövőre szükséges tüzelő anyagot. Ha elegendő favágó erdei munkást kaphatna a város, módjában lenne a Hámor mögötti városi erdőrészből is fát termelni, honnét a leszállitás könyebben eszközölhető. Nagyon örvendetes az is, hogy a városi erdei favágások legnagyobb része a Klauzenben és alsó erdőben történnek, melyek ez évben is kivételesen, a leszállitás megkönnyitése végett, jeloltettek ki ez évre.

Kerteladás. A néhai Martinkovits Mátyás tulajdonát képezett gyöngyösparti majd egy holdas kertet, a Müller fűrésztelep mellett, melynek vételára vagy 15 évvel ezelőtt 3000 kor. volt, az örökösöktől megvette Tompeck István 17,000 koronáért.

Az elő sertés árának ujabb maximálása. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a kormány rendeletét, amelyben a negyven kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb ötven kilogramm sulyu elő sertéseknek a hizlaló, vagy az állattartó részére történő eladásnál követelhető, vagy fizethető legmagasabb árat élősulyban kilogrammonként 7 korona ötven fillérben állapitotta meg.

A nyari időszámitás ez évben is életbe lép. Még pedig április 15.-én éjjel, vagyis 16. án hajnali 2 órakor, amikor is az órákat 3 órára igazitják előre. Szeptember 15 én éjjel, vagyis 16.-án hajnali 3 órakor ismét visszaigazitják egy órával. Ezzel kacsolatban a nyilvános helyiségek zárórája is változni fog. A vendéglők zárórája továbbra is 11 órakor lesz, a kávéházak azonban egy órával későbben, vagyis 12 órakor.

Az aszfaltutaknak es jardaknak fentartására vonatkozó pausalszerzodes ez évben jár le. Minthogy a vállalat az eddigi összegnek mintegy tizszeresét követeli, ami évi 25—30,000 kor. kiadást igényelne, a polgármester a házi kezelés iránt tesz előterjesztést a közgyülésnek.

Halalos vasuti baleset. Kedden délelőtt végzetes szerencsétlenség történt a szombathelyi pályaudvaron. Palkó Sándor 20 éves helybeli napszámos, ezelőtt 15 nappal a szombathelyi máv. műhelyben nyert alkalmazást, mint kisegitő fékező. Tegnap délelőtt a kocsielosztáshoz rendelték ki, ahol az lett volna a dolga, hogy a műhely előtt egy tehervonat utolsó kocsiját leakassza. Amint a sinek között járt és a két kocsi közé ugrott, bakancsának sarka a szomszédos sinpár beletorkolló sinei közé került. A szerencsétlen ember már nem tudta kiszabaditani a lábát és a feléje közeledő kocsi kerekei jobb lábán és hasán mentek keresztül, ugy hogy szörnyethalt.

Orosz munkas foglyainkat gyüjtötte egybe a polgármester a városi majorba, a rendes vasárnapi raportra. Ez alkalommal a tolmács utján magyarázta meg nekik, de meglátszott, hogy sokan az ő szava nyoman is megértik, hogy az ukrajnaiak még nem mehetnek haza, amint hirdetve volt, mert egyelőre csak az internáltakra szólt és nem a katona foglyokra. Majdnem egybehangzó morajként futott végig soraikon az e feletti — közömbösség. Egyikük az ő tört magyarságával még külön is kifejezte, hogy: nem baj, nem akarni hazamenni, jó itt, jobb mint orosz; ha lesz igazi béke, akkor hazamenni, most orosz nincs igazi béke. Ezt is általános helyeslő moraj követte. — A mi fiaink ott Oroszországban aligha gondolkodnak igy. —

Tavasz ébredést hiába köszöntöttük a kalendáriom szerint pontosan beállott időben, e héten hirtelen ujra télies hidegre állt az idő, a barometer zerón alul 6 fokot jelzett s még a Gyöngyös partszélei is jégréteget mutattak. Gazdáink szerint e fagy sok kárt tett a már virágzásnak indult barack és körtefákban.

Leleplezett elrejtett élelmiek. Bizalmas feljelentés folytán házkutatást tartott a rendőrség Treiber Antal fakereskedő házában, pajtáiban és faraktár helyein, hol nagymennyiségü gabonát, lisztet, korpát, cukrot, dohányt és egyebeket találtak, melyet lefoglaltak. Ugyanez alkalommal nemezcsizmákat, hajtószijakat és talpbőröket is találtak nála, melyekről kiderült, hogy Eisner testvérek gyárából lopottak. A nyomozást Hámor községben is folytatták, de Treiber azt megelőzte s igy ott már nem találtak semmit. De megtudták, hogy a cukrot és dohányt ottani szatócsüzletéből hozta be, miáltal az ottani lakósságot megröviditette. Telhetetlenségét még azzal is tetézte, hogy a hatósági ellátásból szerezhető élelmiket bejelentése alapján itt is és Hámorban is, tehát kétszeres adagban adatta ki magának és hozzátartozóinak. A hatóság megindította ellene a büntető eljárást.

Erdei tüzet észlelt a Klauzen erdő széljén a Gyomozó utról hazatérő rendőrkapitány, rendőrtiszt és két rendőr. A letarolt ölfa melletti hulladék égett és az ott fekudt ölfa hasábjai is már tüzet fogtak. Közbelépésükkel sikerült a tüzet elfojtani. Valószinüleg arra járt munkások vagy katonák eldobott szivarvégétől vagy gyujtójától eredt.

83-as hadialbum keszül. A hadügyminiszterium egy rendelete értelmében a cs. és kir. 83. gyalogezred „Hadialbum" cim allatt egy nagyarányu emlékkönyvet fog kiadni irásban és képben. Ennek a hadi emlékműnek tiszta nyereségét ezredünk elesett bajtársai özvegyeinek és árváinak javára fogjuk forditani. Az emlékmű teljessége érdekében az ezred összes hozzátartozóit és barátait meghivjuk szives közreműködésre és felkérjük őket, hogy a hadi album számára saját készitményü harctéri felvételeket, csoportképeket, esesettek, eltüntek, kitüntettek és fogságba jutottak fényképeit, továbbá rajzokat, irodalmi közleményeket, katonadalokat, harctéri anekdotákat, valamint saját élményeiket beküldeni sziveskedjenek. A hadi album célja az ezred szerepét a világháboruban és különösen egyesek teljesitményeit a nagy nyilvánosság tudomására hozni és ezáltal az ezred hősi tetteit a jelen és az utókor számára összefoglaló és áttekinthető formában megörökiteni. Fényképeket, képeket és skizzeket kérjük cimmel ellátni, hogy azokat később visszaküldhessük. Az összes küldeményeket kérjük a következő cimre küldeni: An das Kommando des Ersatz-Batallions des Inft. Regts. Nr. 83 Schriftleitung des Kriegsalbums. Wien, XX. Bezirk, Wasnerg. 33.

Az Elektro-Bioskop mai műsora: A gólyakalifa. Dráma 5 felvonásban. Husvéthétfőn: Az élet királya. Dráma 5 felvonásban.

Állami anyakönyvi kivonat.

Február hóban.

Házasságok:

Kraxner Ferenc tizedes—Tompek Mária,
Schlapfer Károly pékm.—Horváth Mária,
Radl János kocsis—Schranz Karolina,
Dr. Hechinger Ede v. tanácsnok—Gratzl Mária.

Születések:

Horvát István vas. munkás—Fersli Róza: Anna,
Mayer István őrmester—Schreiner Teréz: Teréz,
Palkó Erzse: István,
Lakner János kőmives—Papst Teréz: Mária,
Möschl Jeromos—Lepold Gizella: Jeromos,
Kelemen Fer. gyári m.—Wehofer Lujza: Anna,
Schatzl Sándor—Molnár Lidia: Jenő.

Halálozások:

Hammer Jánosné Art Róza, 45 é., gerinclob,
Witzman Antalné Cerer M., 46 é., tüdőgümokor,
Mischinger János, 85 é., alafás, aggkór,
Kurz Samuné Glatz E., cipész neje, 74 é., aggkór,
Csánits K.-né Ostermann M. özv., 77 é., aggkór,
Kelemen Ferencné Karner Lujza, 28 é., tüdővész,
Lóránth Antal nyug. plébános, 75 é., aggkór,
Plank Sámuelné Hofer A., 73 é., aggkór,
Löwensohn Salamon, menekült, 73 é., tüdőlob.

Vidéki hirek.

A gyöngyösapáti grófi birtok parcellázása be van fejezve. Akiknek utóbb a magas ár nem tetszett, azokat egyszerüen törölték és helyettük nyomban akadt más vevő.

Altisztképzö iskolat szándékoznak Sopronban felallitani a pozsonyi hadtestparancsnokság területre. Eddig Pozsonyban volt.

Üveggyárat szándékozik Sopronban letesiteni egy ott katonai szolgálatot teljesitő cseh üveggyáros és ez érdemben megkezdte tárgyalásait a várossal.

Halálra vert fogolyőr. Tömördön mult vasárnap a vendéglőben összetalálkozott Koprál János incédi fogolyőr Jugovits József földmives és Ambrits Mátyás szabadságos katona tömördi lakosokkal. A katona és a fogolyőr valamin összeszólalkoztak. A földmives a katona pártjára állott és egyesült erővel ugy összeverték a veluk szembeszálló fogolyőrt, hogy azt kocsin kellett hazaszállitani. A szerencsétlen ember sérüléseibe kedden délután belehalt. Az ügyben a nyomozást a kőszegi csendőrőrs vezeti.

A donto harcok a nyugati fronton immár megkezdődtek. A békét áhitozó világ feszült érdeklődéssel várja a haretéri hireket. Van-e, lehet-e intelligens ember, aki ily időben nem olvas ujságot? Azért figyelmeztetjük a tisztelt olvasóközönséget, hogy a **Pesti Hirlap** uj előfizetést nyit 40-ik évfolyamának második negyedére (április—junius.) A Pesti Hirlap a magyar olvasóközönség kedvenc lapja, mert kormányokkal és pártokkal szemben mindig megőrizte függetlenségét és politikája évtizedeken át szabadelvü, demokratikus és nemzeti irányu volt. Melegen ajánlhatjuk magunk részéről is a Pesti Hirlapot t. olvasóink figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára negyedévre 13 korona, egy hóra 4 korona 60 fillér. Az előfizetési összeget legcélszerubb postautalványon a kiadóhivatal czimére küldeni. (Budapest, V., Vilmos császár-ut 78.)

A béke és a haboru eseményei, a mai mozgalmas idők szenzációi és mindaz, ami ellenségeink táborából bennünket érdekel, mind pompás mélynyomásu fényképekben vonulnak fel Az Érdekes Ujság ban. Ez a képes lap ma versenykivül áll a magyar illusztrált lapok sorában. Szépirodalmi rovatában a legjobb magyar irodalmat hozza, kedvezményei és ünnepi számai páratlanok. Aki április 1-től egy negyedévre előfizet 7 korona 80 fillérért, ingyen kapja meg a husvéti és pünkösdi ünnepi számokat összes mellékleteivel.

Heti kronika.

Az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyei. Április 2-től kezdve a Bank pénztárjegyeket bocsát ki 5000, 10000 és 100000 korona kerek összegekről, három, illetve hat hónapos lejárattal 3 és fél illetőleg 4 százalékos kamatozással. Vasvármegye területére a Bank szombathelyi fiókintézete bocsátja ki ezen jegyeket és pedig ugy ugy, hogy a kibocsátás alkalmával a kamatokat előre megtéritti és a lejárat napján a teljes névértéket fizeti vissza.

A jövö evi termes elosztása. Okulva a tavalyi tapasztalatokon, a kormány az idén még jóval az aratás megkezdése előtt ki akarja adni rendeleteit és már most tájékozódik az összes érdekeltségek óhajáról és véleményéről. Döntés még nem történt és még nincs elhatározva, hogy a különböző tervezetek közül melyiket fogja a kormány végrehajtani. Csak az bizonyos, hogy a tavalyi módszert többé nem alkalmazzák és a szükséges mennyiség biztositása nem utólagos rekviziciók segitségével, hanem a cséplés előtt történt lefoglalással fog megtörténni.

A belpolitikai helyzet tisztázása az ünnepek után ujra előtérbe kerül. Ünnepek után ujra ülésezik a képviselőház és az adójavaslatokkal egy időben, felváltva délelőtt és délután, megkezdik a választóreform részletes tárgyalását is. Vázsonyi miniszter királyi kihallgatásának eredményéről biztosat nem tudtak meg, — bizonytalan tehát, miképen áll a helyzet Tisza és hiveinek azon kifogásaival szemben, hogy a magyarság érdekei nem eléggé biztositottak. Andrássy és hivei ellenzik a békés megegyezést, daczára annak, hogy ezek is veszélyesnek látják a tulzott jogkiterjesztést, de ők házfeloszlást, uj választásokat akarnak, mert Tiszát és a munka pártot most tartják biztosan megbuktathatónak.

Hirek a háboruról.

Központi csapatok harca Kornilov csapataival. A német-magyar-osztrák csapatok egészen Jekaterinoszlavig nyomultak előre. A csapatok heves harcban állanak Kornilov és Alexejev csapataival. A központi hatalmak csapatainak a célja Novocserkszk elfoglalása, miután ez a forradalom főfészke.

A nemetek offenzivaja, melyet mult hét elején nagy felkészültséggel megkezdettek s melyben az osztrák-magyar tüzérség is részt vesz, a világháboru leghatalmasabb csatájává fejlődött. Három nap alatt visszahóditották az angolok és franciák által mult évben oly nehezen elvett területeket, sőt még annál többet és a német csapatok bámulatos gyorsasággal üldözik a megvert visszavonuló ellenséget, miközben 120 kilométer távolságból egy teljesen ismeretlen csodaágyuból Párist bombázzák. Óriási mennyiségu ágyut, hadiszert zsákmányoltak és a foglyok száma már 70.000. A legutóbbi hirek szerint a németek már 25 kilometerre közelitették meg Párist.

Ostromallapot Parisban. Páris élére katonai kormányzót állitottak, aki gyülekezeti tilalmat bocsátott ki. Ezzel elrendelte Párisba a szigoru ostromállapotot.

Románia átengedi Dobrudzsát Bulgariának. Románia hozzájárult Ausztria-Magyarország határkigazitási kötelékeihez és lemondott Bulgária javára a Dobrudzsáról beleértve Konstanza városát is. A békekötés már a legközelebbi napokban várható.

Mozsárágyuink megremitettek az olaszokat. Milanói hirek szerint ijesztő benyomást keltettek az olasz fronton az uj osztrák magyar mozsárágyuk megjelenésükkel. A mozsárágyuk óriási méretüek és rendkivül nagy távolságra a legnagyobb biztonsággal lőnek.

Valságos a helyzet az angol vonalon. A Corriere della Sera irja: A Somme menti hátrálás következtében az angol csapatok elvesztették önuralmukat. A helyzet e vonalon válságos. Csupán az angol tartalék beavatkozásától remélnek valamelyes változást.

Tartalékhadsereg Páris védelmére. Páris védelmével egy nagy francia tartalék hadsereget biztak meg, amely az egyik legkiválóbb tábornok parancsnoksága alatt áll. A lakosság megnyugtatására szánt közlemények ellenére is nagy tömegek hagyják el Párist.

Intézkedések Callais védelmére. Az antant nagyarányu intézkedéseket tett Callais védelmére. Anglia nagyszámu nehéztüzérségi ütegeket helyezett el ezen a vonalon.

Kovács-szén,
mész és cement
kaphato bármilyen mennyiségben
Frankl Lajosnál
Kőszegen.

Egy lószerszám,
hintó számára, jól gondozva, kitünő állapotban, valamint egy uri nyereg (Pritsch) különféle kifogástalan Szijjazattal egyetemben jutányos áron eladó.
Hol? Megmondja e lap szerkesztősége.

Pergetett mézet,
továbbá **teavajat** és **főzővajat** vásárol minden mennyiségben **Lédner** csemege kereskedő, **Budapest,** József-utca 9. sz. Kérek ajánlatot.

Meszet
bármilyen nagy mennyiségben gyors leszállitás mellett ajánl
Bergstein Pál
tüzelőanyag és terménynagykereskedő
Szombathely.

Viszketegséget, sömört, rüht
a leggyorsabban elmulasztja a **dr. Flesch-féle** eredeti törvényesen v[illegible]
„Skaboform — barna zsir.“
Nincs szaga. Nem piszkit. Mindig eredeti pecsétes **dr. Flesch-félét** kérjünk. Próbatégély 2·30 K. nagy tégely 4 K. családi adag 11 K.
Kapható a helybeli gyógyszertárakban vagy direkt a készitőnél rendelhető: **Dr. Flesch E. „Korona“ gyógyszertára Győr.**
Vételnél a „SKABOFORM“ védjegyre ügyeljünk!

Gyakorolt uri-ing és gallér
vasalónő
ajánlkozik házakba **vasalni.**
Cím: **Intézet-utca 14. sz.**

Teljes
Baromfi udvarok berendezése
minden nagyságban.
Keltető gépek
kisgazdák és nagybirtokosok részére.
Csontörlő gépek
mindennemü takarmány, orléséhez kézi és erőhajtásra legolcsóbban beszerezhető a
Nickerl és társa r. t.-nál.
Kizárólagos vállalat szakszerü baromfi és apróállat tenyésztő telepek berendezésére.
Budapest 60. sz. V. Vilmos császár ut 52.
Kérje azonnal a 60. számu árjegyzéket.

Szombathelyi Takarékpénztár
Részvénytársaság
köszegi fiókja,
Kőszeg, Király-ut 6. szám.
Strucz szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg **nettó 3½%-os** kamatozással betéti könyvecskére és folyó számlára. A kamatozás a betétet követő napon kezdődik betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközöl.
Leszámitol: 2—3 aláirásos üzleti és magánvaltókat mindenkor a legelőnyösebbel-
Folyósit: rendes és törlesztéses jelzálogkölcsönöket földbirtokokra és városi házakra; **magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökké változtat (convertál).**
Értékpapirokat: napi árfolyamon vesz és elad tőzsdei megbizatásokat elfogad
Szelvényeket: költségmentesen beváltat, szelvényiveket a szelvényutalvány (talon) alapján dijmentesen beszerez.
Átutalásokat, befizetéseket eszközöl a világ bármely piacán teljesen dijmentesen.
Értékpapirokra: állami- és magán papirokra előleget ad.
Sorsolás alá eső értékpapirokat árfolyamvesztesség ellen biztosit.
Értékpapirokat és értékeket őrzésre és kezelésre átvesz.
Tekintettel, hogy hazánk legnagyobb pénzintézetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, mindenféle takarékpénztári és banküzleti megbizást a legelőnyösebben bir lebonyolitani.
Mint az Első Magyar Általános biztositó társaság ügynöksége mindenféle biztositást elfogad és felvilágositással készséggel szolgál.
Központ: **Szombathelyi (régi) Takarékpénztár**
Szombathely. Alakult: 1867-ben.
Alaptőke 1,600.000 kor. Tartalékok: 400.000 kor.
Takarékbetétek 24 millió koronán felül.
Saját tőkéi 2,700.000 korona.

Nyomatott Rónai Frigyes nyomdájában Kőszegen.